

Kollektivhuset som bostadsform

Av SVEN MARKELIUS

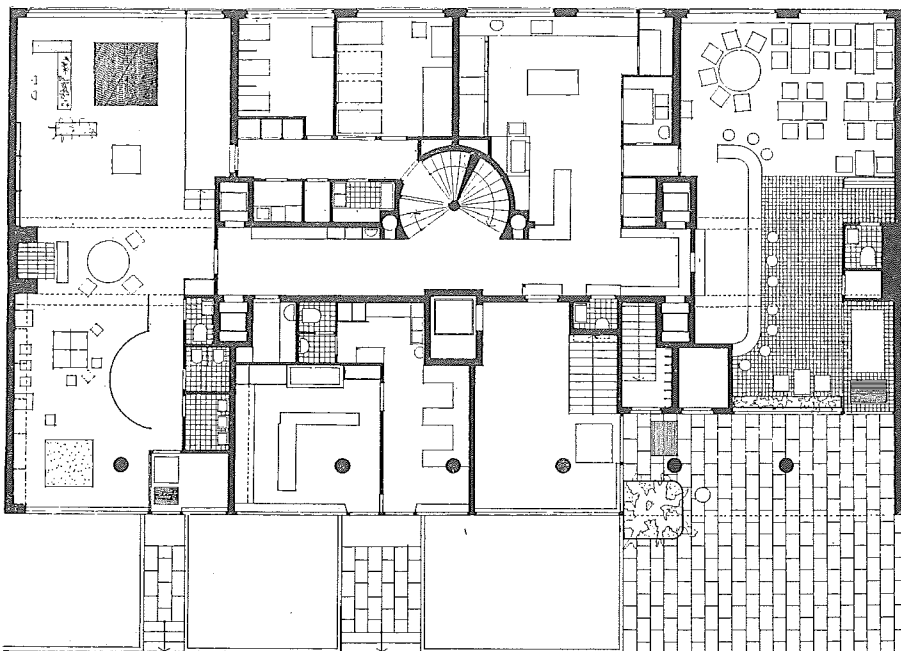
Kollektivhuset som bostadsform är den naturliga konsekvensen av de förändringar i familjelivet som främst sammanhånga med det tilltagande kvinnliga förvärvsarbetet. Enligt 1930 års folkräkning äro 25,1 % av samtliga gifta kvinnor i Stockholm yrkesarbetande. Vi ha således att räkna med ett mycket stort antal familjer, vilkas allmänna livsföring väsentligt avviker från den traditionella familjetypen med dess hävdvunna arbetsfördelning mellan mannen-familjeförsörjaren och hustrun-husmodern. Den nya familjetypen, som icke längre kan betraktas som någon undantagsföreteelse, innebär ett utjämnande av denna motsättning och en jämnare fördelning av likartade arbetsuppgifter, av förmåner och ansvar. Denna familjetyp har redan satt märkbara spår i det moderna bostadsbyggandet. Den mest framträdande utvecklingstendensen betingas här av kravet på en allt större förenkling och en allt längre gående rationalisering av hushållsarbetet. De flesta av de förändringar som den moderna bostaden genomgått i fråga om planläggning, utrustning och materialval är uttryck för denna strävan. De koncentrerade, bekväma lägenhetsplanerna, den alltmer fulländade köksutrustningen, användningen av rostfria metaller, kakel, linoleum och gummi ha väsentligt underlättat arbetet i hemmet. Men för den yrkesarbetande husmodern är detta ändå icke nog. Endast genom långt radikalare åtgärder, genom en grundlig omgestaltning av hela bostadsformen kan man åstadkomma en anpassning till den livsföring, som den nya familjetypen representerar. Husmodern, som arbetar borta större delen av dagen kan självfallet icke ensam övertaga vården om sina barn och endast med svårighet ensam svara för hushållsbestyren.

Där ej lämpliga anordningar finnas för övertagande av en mycket stor del av dessa arbetsuppgifter, uppstå olägenheter icke blott för de kvinnor, som härigenom påtvingas en alltför stor

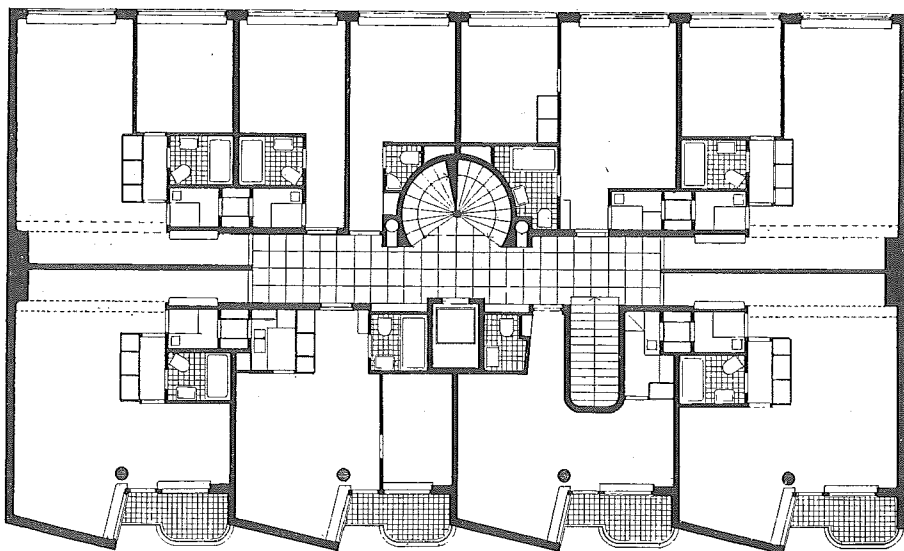
arbetsbörda, utan även för familjen i övrigt. Svårigheterna med barnens omhändertagande under lämpliga och betryggande förhållande, som väl får anses som det viktigaste problemet, har som bekant lett till att det blivit vanligt att förbinda bostadskomplex med barnkrubbor och lekstugor. Det återstår att beakta kravet på en avlastning även av hushållsarbetet. Förrän det finns möjlighet att, i den mån detta önskas, överflytta arbetet med inköp och tillagning av maten, diskning, tvätt, rengöring, städning o. s. v. på härför lämpliga arbetskrafter har man icke löst problemet för denna befolkningsgrupp. De ekonomiskt välsituerade kunna anställa privata hembiträden och barnsköterskor. Denna väg är för stora flertalet ekonomiskt oframkomlig. För familjer med små inkomster kan problemet lösas endast genom att under någon form gemensamt anställa motsvarande arbetskrafter. Att åstadkomma en sådan organisation är kollektivhusets uppgift.

På grund av det stora intresse, varmed denna för oss nya bostadsform omfattats, har det blivit möjligt att uppföra ett första kollektivhus, som i dagarna står färdigt. Byggnaden har uppförts genom en för ändamålet bildad bostadsförening inom kvarteret Fågelbärsträdet vid Norr Mälarstrand (nära Kungsholmstorg), där en synnerligen lämplig tomt kunnat disponeras.

Sammanlagda kostnaden utgör 835.000:— kr., vari tomtkostnaden ingår med 125.000:— kr. Byggnadens uppförande har finansierats genom en grundavgift från lägenhetsinnehavarna, uppgående till c:a 10 % av lägenheternas andelsvärden, vidare genom ett statslån på 100.000:— kr., vilket lämnats av statens byggnadslånebyrå från ett statligt anslag, avseende att befrämja bostadsbyggandet och nedbringa rådande arbetslöshet inom byggnadsindustrien. De medel som ytterligare erfordras vid belåningen av fastigheten, skola enligt träffat avtal, i den mån de icke kun-

PLAN av kollektivhusets bottenvåning och våningen 1 trappa (utställningsvåningen).

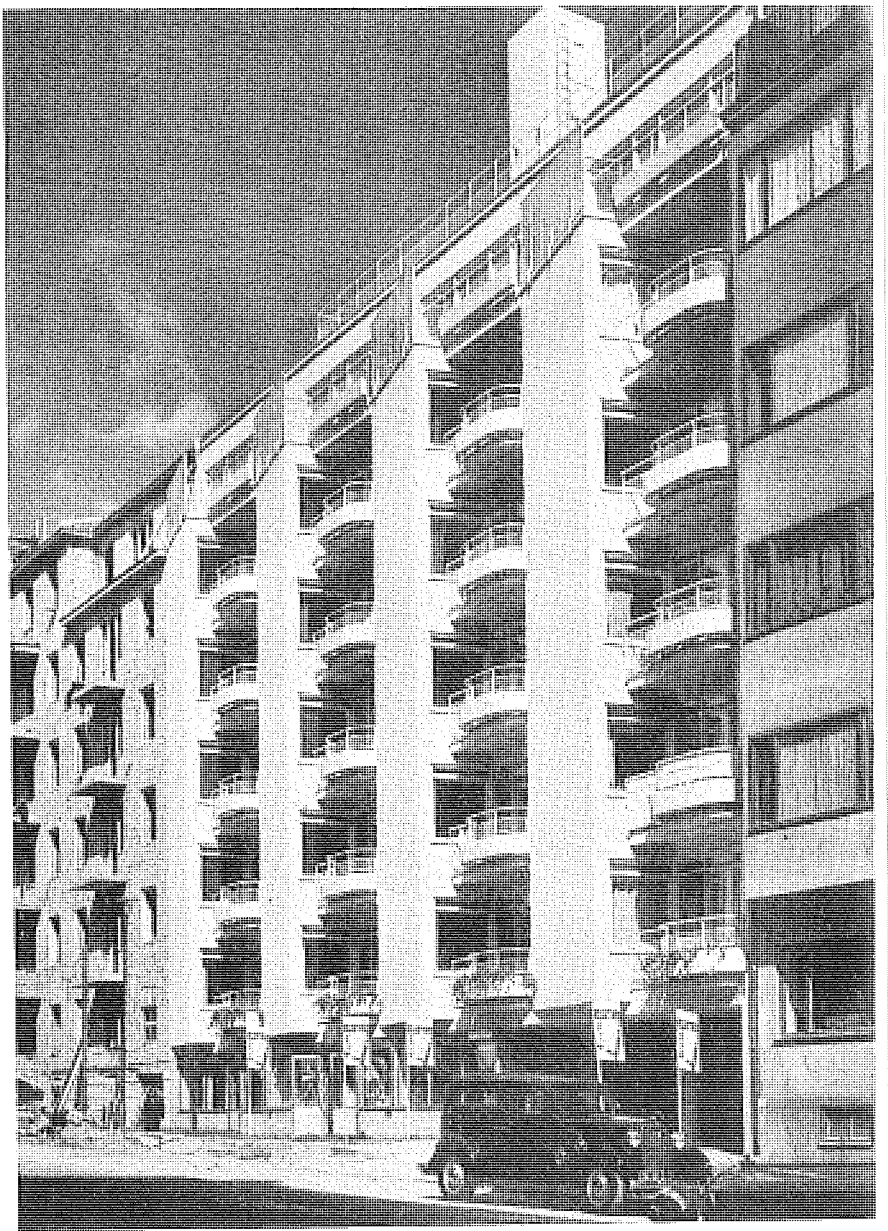

na erhållas genom de vanliga kreditinstituten, ställas till förfogande av byggnadens entreprenör, byggnadsfirman Gumpel & Bengtsson, i form av ett tioårigt amorteringslån.

Byggnaden innehåller 57 modernt utrustade lägenheter i storlekar från 1 till 4 rum. I bottenvåningen finnes barnavdelning, restaurang, samt i samband med denna ett inventiöst inrett centralkök, vilket medelst mathissar står i förbindelse med flertalet lägenheter, varigenom de, som önska, kunna bekvämt intaga sina måltider i den egna bostaden. De som tillfälligtvis vilja laga maten själva eller någon gång komplettera den

från centralköket tillhandahållna måltiden, kunna betjäna sig av den med varmt och kallt vatten, gasspis, disklåda, servisskåp, kylskåp m. m. modernt utrustade kokvrån, som finnes i varje lägenhet.

Restaurangen är tillgänglig även för allmänheten, varigenom full frihet lämnas de i huset boende att använda sig av centralkökets mathållning i den utsträckning de själva önska. Avsikten är att genom en tillräckligt varierad matsedel bereda erforderlig omväxling och tillfredsställa den individuella smaken samt möjliggöra en anpassning till olika kostnadslägen.

Kollektivhusets fasad mot John Ericssonsgatan.

Barnavdelningen intager en viktig plats bland husets gemensamma anordningar. Den kommer att ledas av personer med bästa teoretiska och praktiska utbildning. Genom denna organisation av gemensamma barnkammare för olika åldersgrupper, få barnen en förstående och högt kvalificerad ledning och tillgång till sådant lekmaterial och utrymme, som inte är möjligt inom den enskilda familjen. Dessa gemensamma barnkammare komma inte, som man ibland hör framhållas, att skilja föräldrarna från barnen, de äro framför allt avsedda att ta barnen om hand under den tid, då modern på grund av sitt arbete ändå skulle lämna dem åt andra. Dessutom kan man ju alltid räkna med ett personligt och intimt samarbete mellan barnens vårdarinnor och föräldrarna. De som så önska kunna få ha sina barn boende i barnavdelningen. Denna möjlighet spelar givetvis en stor roll för familjer, där mödrarna ha natt- eller kvällsarbete. Även där familjens

ekonomi tvingar till trångboddhet kan möjligheten att låta barnen bo i barnavdelningen även över natten medföra ojämförligt mycket större trevnad och sundhet än vad en överbefolkad bostad tillsammans med vuxna människor kan erbjuda. Kostnaden för fullständig vård — mat, tvätt etc. inräknat — har här satts så lågt som till 1:— kr. pr barn och dag med en mindre tilläggsavgift för nattövervakning. I våningen 1 tr. upp har reserverats plats för isoleringsrum, att användas vid tillfälliga sjukdomsfall inom barnavdelningen, samt sov- och arbetsrum för barn i skolåldern.

Genom att dessutom allt arbete med städning, tvätt, strykning, lagning o. s. v. överlåtes på den gemensamt auställda personalen kommer under alla förhållanden enskild hushjälps att bortfalla. Inom byggnaden finnes tidskriftshörn i restaurangen samt solbadsterrass med dusch på taket.

Hem i kollektivhus

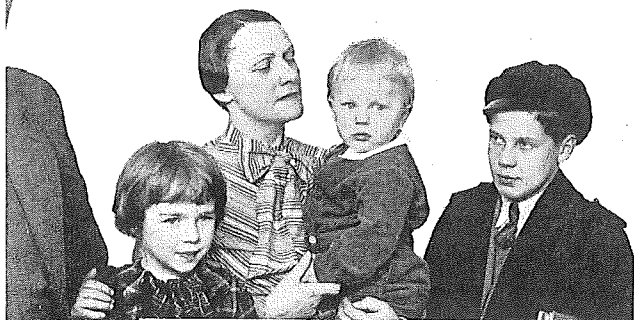
På vernissagen i kollektivhuset beklagade sig en av de inbjudna damerna över att hennes make ej haft tillfälle att komma med. "Ty", tillade hon, "man kan väl inte tänka sig, att de här älskvärda människorna vill öppna sina hem för allmänheten mer än en dag". Inför detta lilla missförstånd grepos utställningens kommissarier av en fruktansvärd aning att ha lyckats alltför bra.

Idén med utställningen "Hem i kollektivhus" har ju nämligen varit att ge publiken ett så levande intryck som möjligt av att de utställda lägenheterna voro bebodda av verkliga människor och utformats i inredning och möblering efter deras individuella önskemål och behov. Till den ändan har man inte nöjt sig med att som på Stockholmsutställningens bostadsavdelning eller senare på Ålstensutställningen ange den tänkta familjens storlek, sammansättning och årsinkomst utan man har individualiserat den så långt, som det över huvud taget varit möjligt. Man har presenterat de olika lägenheternas innehavare för publiken genom att över ingången till varje utställningslägenhet sätta upp deras fotografiska bild, och i katalogen, där dessa bilder — återgivna i spalterna här bredvid — reproducerats, har man till yttermera visso fått läsa en hel liten novell om var och en, författad av Gustaf Näström och i utvidgad form återkommande i de följande lägenhetsbeskrivningarna i detta häfte.

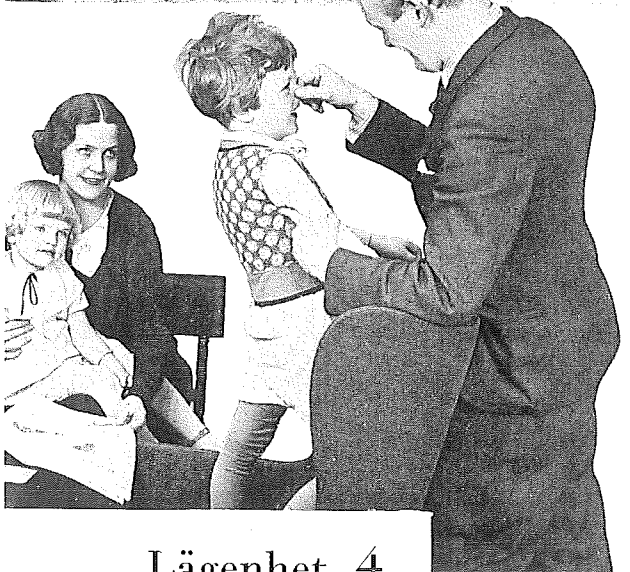
Avsikten med all denna konkretisering har varit tvåfaldig. Först och främst har man velat komma ifrån det intryck av något opersonligt och utställningsmässigt, som lätt kommer att i publikens ögon vidlåda även den mest genomtänkta och genomarbetade utställning av möblerade lägenheter. Hur ofta har man inte hört den reflexionen: "Ja, det här ser ju mycket trevligt ut, men jag undrar just vem som skulle vilja bo här." Det är det, som vi velat visa med denna utställning, och ha vi lyckats så bra, att en besökare kunnat tro sig blicka in i riktiga hem, så ha vi lyckats över förväntan.

Men vi ha också haft en mera speciell avsikt med denna individualisering. Utställningen äger ju rum i Sveriges första moderna kollektivhus. Denna bostadstyp har varit föremål för en livlig diskussion. Man har därunder velat göra gällande — kanske mest influerad av det från Ryssland lånade namnet — att en dylik bostadsform måste innehåra en dödande uniformering och ett utplånande av all individuell bostadskultur. Kollektivhuset måste, har man menat, mest av allt kom-

Lägenhet 2

Lägenhet 3

Lägenhet 4

Svenska Slöjdföreningens utställning

ma att likna en kasern. Utställningen har i stället velat visa, att livet i ett kollektivhus kan levas lika individuellt som i ett vanligt hyreshus och att det inom sin kollektiva ram medger en i vissa avseenden ännu större variabilitet och anpassning till olika bostadsbehov.

En dylik propaganda för en viss bostadsform är ingenting för Svenska Slöjdföreningen nytt eller främmande. Hela Stockholmsutställningens bostadsavdelning var ju ingenting annat än en propaganda för nya och bättre bostadstyper. I Ålstensutställningen medverkade Slöjdföreningen till presentationen av en åtminstone i denna form ny bostadstyp, radhuset. Det är i själva verket omöjligt att lösrycka arbetet för framställandet och spridandet av goda möbler och andra inredningsföremål, vilket för Slöjdföreningen utgör en huvuduppgift, från arbetet på själva bostadens utformning. Bägge utgöra delar av bostadsfrågans stora komplex. Svenska Slöjdföreningen har under senare år — och det är min förhoppning, att den även i fortsättningen skall göra det — stått öppen för initiativ till samarbete från alla håll, där man velat åstadkomma något positivt för lösningen av denna vår tids största sociala fråga.

Då arkitekt Markelius tog initiativet till en utställning i sitt nya kollektivhus i samarbete med Svenska Slöjdföreningen, glädde det mig också att få personligen medverka till en fortsättning av de bostadsutställningar och möbleringsexperiment, som inleddes med de i Form 1932 publicerade lägenhetsmöbleringarna i Stockholm och Göteborg och fortsattes av Ålstensutställningen och utställningen "Bostad och färg" — i samarbete med H. S. B. — följande år. Mitt förslag att befolka lägenheterna med fingerade invånare följdes av ett annat av arkitekt Markelius, att låta ett antal firmor tävla om att på dessa premisser möblera lägenheterna. Så tillkom utställningen "Hem i kollektivhus".

Som organisatör av utställningen har stått en kommitté, sammansatt av representanter för Svenska Slöjdföreningen och kollektivhusets styrelse. I denna kommitté har undertecknad varit ordförande och dr Åke Stavenow sekreterare samt övriga ledamöter varit dr Andrea Andreen-Svedberg, arkitekt Sven Markelius, fru Sara Reuterskiöld och intendent Erik Wettergren. Som utställningens kommissarier ha undertecknad och arkitekt Markelius fungerat med biträde av arkitekt Gun Sjödin.

Gotthard Johansson.

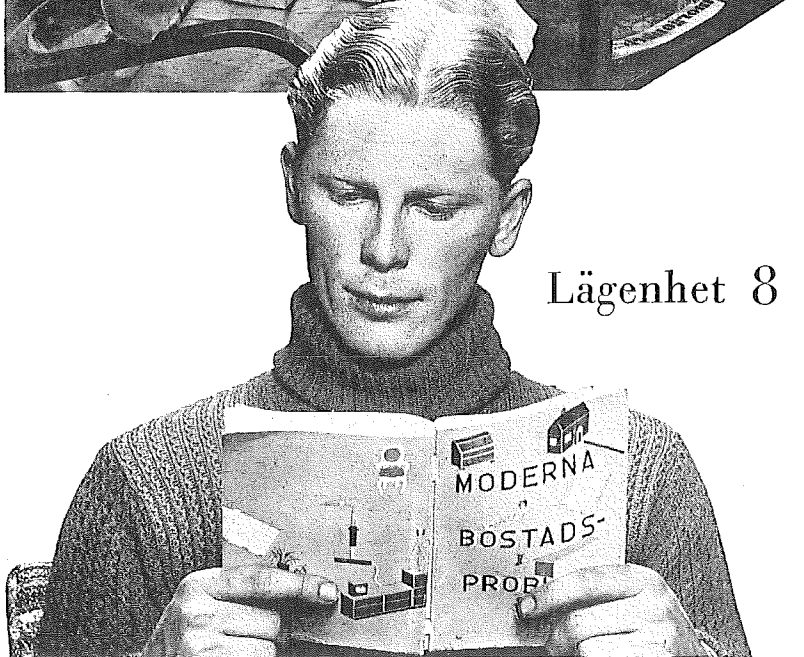
Lägenhet 5

Lägenhet 6

Lägenhet 7

Lägenhet 8

Lägenhet 1

Innehavare: Premiäraktrisen, Fru Christina Lobelius.

Årsinkomst: 8.000:–. Årshyra: 1.300:–. Grundavgift: 1.680:–

Utställare: Svenskt Tenn.

De flesta stockholmare torde alltjämt erinra sig den pikanta skilsmässoprocessen mellan premiäraktrisen vid K. Dramatiska Teatern, fru Christina Lobelius, och hennes dåvarande make, den av krisen hårt drabbade direktör Ehrenstjerna. Processen tillspetsades som bekant genom advokaternas lidelsefulla strid om vilken av makarna som skulle få behålla barnet, den nu fyra-åriga Stig. Rätten stannade vid att tilldöma modern det förtjusande barnet, emedan fru Lobelius

Samtliga lägenhetsbeskrivningar äro författade av *Gustaf Näsström*.

ius i motsats mot sin make ansågs äga förmåga att skapa en gynnsam hemmiljö för sonen. Efter skilsmässan lämnade fru Lobelius sin luxuösa rumssvit i f. d. illyriska ministerhotellet vid Djurgårdsbrunnsviken med dess praktfulla antikviter för att i stället skapa sig ett hem, som direkt motsvarade hennes faktiska behov. När hon bestämde sig för en lägenhet i kollektivhuset, konfererade hon med sina vänner, fröken Estrid Eriksson och professor Frank i Svenskt Tenn.

Man enades därvid om att fru Lobelius' lägenhet borde tillgodose fyra olika krav: vila, rollinstudering, umgänge och barnets vistelse i bostaden under moderns lediga stunder. Eftersom fru Lobelius på grund av sitt ansträngande kvällsarbete stiger sent upp, försågs hennes säng med förhången, som dämpa morgonljuset från balkongfönstret och som kunna dras för, om hon t. ex. måste ta emot en intervjuare från någon middagstidning, innan sängen hunnit bäddas upp. En folierad spegelglasskiva, lagd över fönsterbänken i sovavdelningens balkongfönster, tjänstgör som toalettbord och är utrustad med en horisontalt och vertikalt rörlig spegel, användbar både för skönhetsvård och mimiska studier. Ytterväggen i sovavdelningen är försedd med en stor helfigurs-spegel, som fyller två funktioner: dels att ge ökad rymd åt rummet, dels att göra tjänst vid rollinstudering. Den sistnämnda kan också bedrivas i den med mjuka kuddar ymnigt utrustade soffan, vars orientaliska bekvämlighet ökas genom den framförstående couchen. Samtidigt bildar denna

möbel tillsammans med en fåtölj och ett lågt bord en "cosy corner" framför den öppna spisen med dess flammande brasa, och intill denna befinner sig ett klaffbord, där värdinnan, när hon så vill, kan anordna en intim måltid för sina vänner. På ena sidoväggen närmast entrén har premiäraktрисen ett litet skrivbord och däröver några bokhyllor med facklitteratur. I Stigs vrå bakom soffan finns allt vad ett litet ensamt lyxbarn behöver av leksaker under de timmar, då moderskärleken berövar honom nöjet att rusta om i den kollektiva barnavdelningen. Interiören är möblerad nästan till gränsen av sin utrymmeskapacitet, beroende på lägenhetens många vardagsfunktioner och jämväl på fru Lobelius' smak för pittoreska effekter. Mot de helvita väggarna blommar en rik färgskala. Tryckta tyger, kuddar, schalar, djurhudar och slingerväxter öka den koloristiska brokigheten i rummet.

Totalkostnad 3.731:— kr.

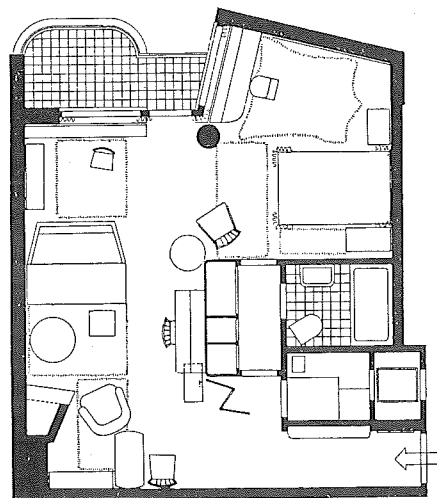
Möbler:

säng, lönn, 208:— kr., överkast 68:— kr., förhängen 41 m à 1:— kr.	317:—
soffa 292:— kr., klädd med 6 m tyg à 17:50 kr.	397:—
duchatell 125:— kr., överkast 2,60 m tyg à 17:50 kr.	170:50
fåtölj 210:— kr., klädd med 5,50 m tyg à 9:75 kr.	263:—
stolar, lack., 2 st. à 28:— kr.	56:—
karmstol, björk	39:50
taburett, vridbar, förkromat stål, klädd med sälskinn ...	108:—
taburett, alm, klädd med kalvhud	32:—
barnstol, lackerad	5:—
matbord med klaffar, mahogny	112:—
bord, alm	45:—
bord, mahogny	58:—
nattbord, alm, linoleumskiva..	48:—
skrivbord, alm, skiva med vaxduk	74:—

toalettbord, folierad spegelglasskiva	73:25
skåp, mahogny	144:—
skåp, teak, 2 st. à 158:— kr.	316:—
tidskriftshylla	38:—
bokhylla, alm	148:—
speglar	444:50
	<hr/>
	2.888:75

Textilier:

gardiner i vardagsrum: cretonne 4,70 m à 10:25 kr., fördragsgardiner 3,80 m à 1:95 kr., montering (skena) 36:13 kr.	91:53
gardiner i sovrum: 3,80 m à 1:95 kr., montering (skena) 26:58 kr.	33:98
Jädersmatta 2×0,85 m	51:—
Jädersmatta 1,4×1,7 m	61:75
flossamatta 1,65×0,7 m	62:—
zebraskinn	225:—
spaghettimatta 1,95×0,8 m ..	117:—
varprya 1,2×1,1 m	40:—
	<hr/>
	682:25

Armatyr:

sängbelysning	12:—
spirallampa, sidenskärm	72:—
glasklotlampa, chintzskärm ..	35:—
skrivbordslampa	32:—
golvlampa	15:—
	<hr/>
	166:—

SOVAVDELNINGEN I LÄGENHET 1. Möblerad av Svenskt Tenn.

Lägenhet 2

Innehavare: Telefonarbetaren Sven Johan Spång och hemsömmerskan Emma Spång.
 Årsinkomst: 5.000:— . Årshyra: 1.300:— . Grundavgift: 1.680:— .
 Utställare: Svenska Slöjdföreningen.

Telefonarbetaren Sven Johan Spång och hans hustru, hemsömmerskan Emma Johansson-Spång lärde känna varandra i en kommunistisk studie-cirkel för 17 år sedan. Under årens lopp har Spång i allt större utsträckning tagits i anspråk för förtroendeposter i sin fackförening. Han led ett svårt avbräck, då familjen vid den stora eldsvådan i Hagalund för fem år sedan förlorade så gott som allt sitt lösöre, huvudsakligen bestående av ett snidat matsalsgarnityr. Både Spång och Emma älska klara linjer och renhårig konsekvens i stort och smått. Deras nya hem bär syn för sagen. Inredningen är mycket billig men radikalt modern. Makarna ha inte på nytt velat skaffa sig något enhetligt möblemang — en enligt deras med tiden förvärvade åsikt reaktionär inredning — utan de ha sprungit i olika affärer och köpt ihop vad de närmast behövt. Därvid ha de anlitat så väsensskilda firmor som Svenskt Tenn, Dahlins slöjdfärför och Futurum. Som ett — man frestas säga — högaltare i detta hem framträder det stora runda Aaltobordet där familjen intar sina måltider och där fru Emma i stor utsträckning utför sin sömnad, när hon inte är borta i familj. En ljus färgverkan och en spatiös möblering ger sin prägel åt denna lägenhet. där man endast haft råd att anskaffa det allra nödvändigaste. Förvaringsmöblerna vid sido- och

innerväggarna äro lackerade i ljust blått och grått. Tre billiga trasmattor i beige, grönt och blått mjuka upp golvet på de platser, där familjen mest uppehåller sig. Närmast fönstret står den trots allt rätt patriarkaliske herr Spångs mjukt sviktande Aalto-fåtölj. Småttingarna, som ha sin egen lilla möbel- och lekplats i bortre delen av rummet, sova i barnavdelningen, far och mor bädda åt sig i den med grönblommig crétonne klädda soffan vid fönstret, vilken är konstruerad som en dubbelottoman, och i sitt eget avskilda rum bedriver herr gymnasisten, 15-åringen Sven Johan, sina studier. Möblerna i hans rum äro utförda i cellulosalackerad furu. Skrivbordet består av en skiva, som vilar dels på en slå i väggen (under Libergsbokhyllorna), dels på en hurts. Hans järnchäslong har ett överkast med randigt mönster i vitt och grått. Han är en frisk ungdom, starkt intresserad av teknik och idrott, och han tycker det är skönt att ha småglina på avstånd. Fru Emma för sin del tänker som så, att när man ser mellan fingrarna med att en överklassfru lämnar sina barn till en högst privat sköterska när hon går ut på shopping eller cocktailparties, så borde väl hon ha moralisk rätt att lämna *sina* småttingar till sköterskan i den ljusa och luftiga barnavdelningen, när hon går bort till *sitt* arbete.

Barnst.

Totalkostnad 1.804:55 kr.

Andersson och Liberg, G. A. Berg,
 Otto Dahlin, Futurum, Svenskt Tenn.

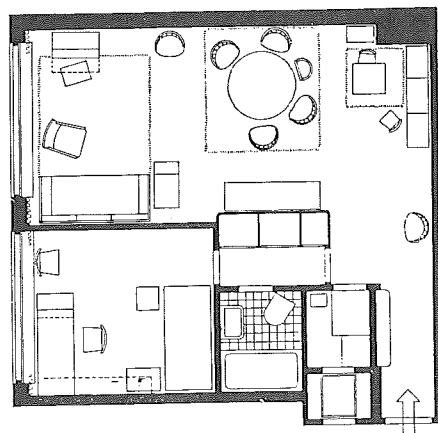
Möbler:

soffa, lackerad, 2 bäddar, 235:— kr., klädd med 5,20 m tyg à 14:— kr. (Dahlins) ..	307:80
chäslong av järn 74:— kr., klädd med 4,40 m tyg à 10:50 kr. (Dahlins)	120:20
fåtölj, björk, 98:— kr., klädd med 2 m tyg à 15:50 kr. (G. A. Berg's)	129:—
stolar, björk, 6 st. à 11:— kr. (Dahlins)	66:—
stolar, björk, 2 st. à 15:— kr. (Dahlins)	30:—
taburet, lackerad (Dahlins) ..	15:—
taburet, björk (Dahlins)	12:—
barnstol, lackerad, 2 st. à 19:— kr. (Futurum)	38:—
hög barnstol, björk (Dahlins)	12:50
matbord (G. A. Berg's)	65:—
barnbord, lackerat (Futurum)	38:—
thébord, linoleumskiva (Svenskt Tenn)	52:—
bordskiva, furu (Dahlins) ...	12:—

symaskinsbord, lack. (Dahlins)	17:—
sekretär, lackerad (Dahlins) ..	90:—
skåp, lackerat (Dahlins)	120:—
barnskåp, lackerade, 3 st. à 41:—, 42:— och 45:— kr. (Futurum)	128:—
byrå, furu (Dahlins)	45:—
hurts, furu (Dahlins)	58:—
bokhyllor, furu, 6 st. à 8:— kr. (Andersson och Liberg's) ..	48:—
	<u>1.403:50</u>

Textilier:

solgardiner i vardagsrummet 7,75 m tyg à 0:90 kr., natt- gardiner 8 m tyg à 4:— kr., montering (skena) och sömlön 57:— kr. (Futurum)	96:—
solgardiner i pojkrummet 6,25 m tyg 0,90 kr., nattgardiner 6,25 m tyg à 3:25 kr., mon- tering (skena) och söm- lön 52:12 kr. (Futurum) ..	78:05
filtmatta (Futurum)	34:—
flätad filtmatte (Futurum) ..	55:—
lappmattor, 2 st. à 40:— kr. (Svenskt Tenn)	80:—
	<u>343:05</u>

Armatur:

golvlampa, linneskärm, 2 st. à 15:— kr. (Svenskt Tenn)	30:—
hisslampa, linneskärm (Svenskt Tenn)	28:—
	<u>58:—</u>

INTERIÖRER av huvudrummet i lägenhet 2, möblerad av Svenska Slöjdföreningen.

Lägenhet 3

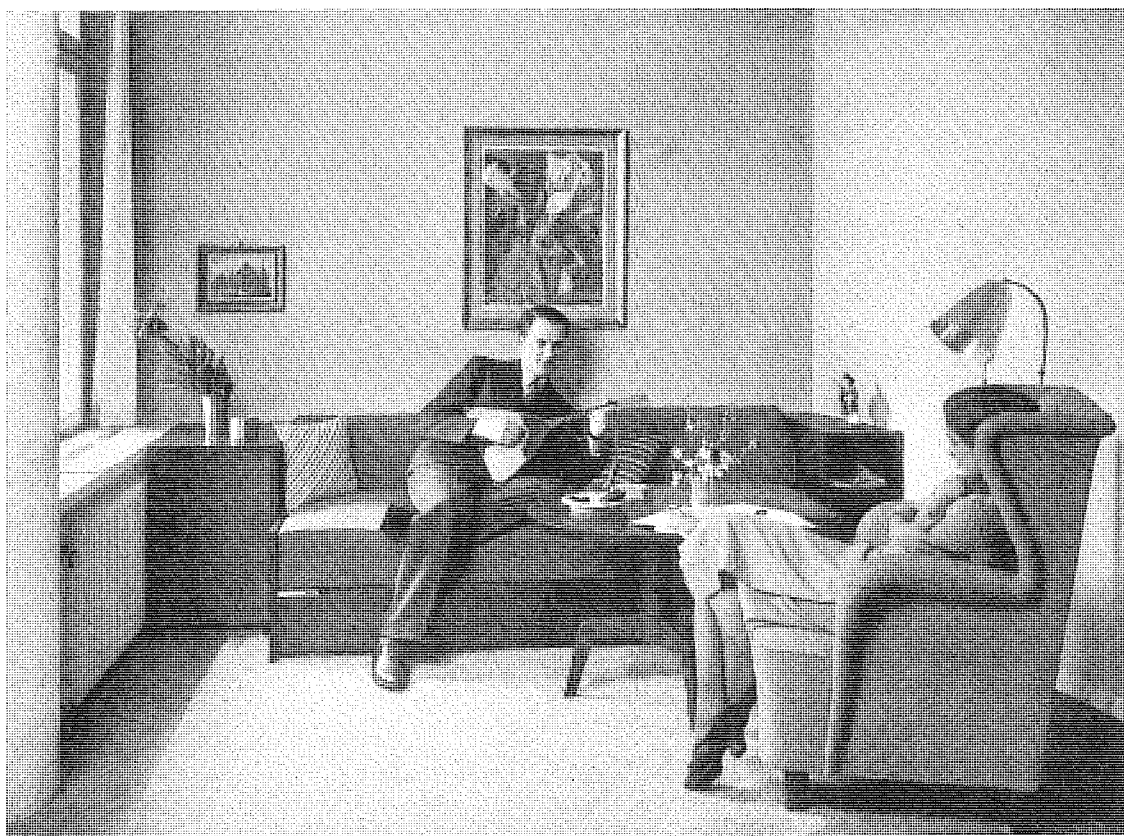
Innehavare: Arkitekt Birger Ekhagen.

Årsinkomst: 4.000:— . Årshyra: 900:— . Grundavgift: 1.069:— .

Utställare: A-B Jesta.

En av kollektivhusets huvuduppgifter består i att underlätta familjebildning bland ungt folk med små inkomster, men vad hjälper det Bisse Ekhagen? Hans ungdoms älskade gifte sig till sist med en jägmästare i Wilhelmina, och sen dess har han inte kommit sig för med någon ny förälskelse. Han är — rätt till event. ändringar i programmet förbehålles — fast besluten att gå som barnlös ungtolk genom livet och han har ställt in sig på denna roll med all den prudentliga planmässighet, som utmärker honom. Alltsedan teknis-åren sätter han värde på ett litet flegmatiskt sällskapsliv med bridegeleken och grogg-glaset som emblem, och sina talanger som rolighetsminister kan han någon gång släppa lös

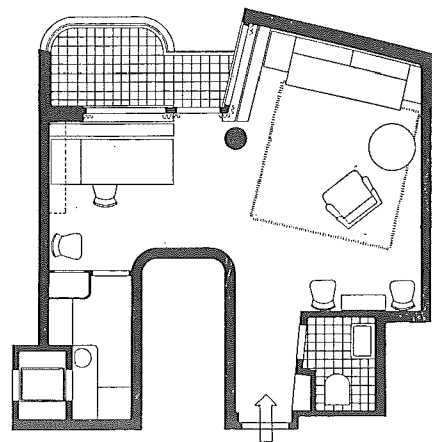
vid en festlighet i kollektivhusrestaurangen, där särskilt hans sjömansvisor äro livligt uppskattade. Men nöjena få aldrig inkräkta på hans arbetstid och arbetsro. I hans bostad komma hans olika karaktärsegenskaper till uttryck: ordningssinnet såväl som den flegmatiska bekvämligheten. I alkoven innanför balkongen har han samlat sina yrkesgrejor. Där är sålunda hans arbetsbord: dess skiva, cellulosalackerad på ena sidan och helt obearbetad på den andra, där han alltså kan fästa sina ritningar med häftstift, ligger löst på en vägglå och en furu-hurts med sex backar, vilka löpa på skenor i dörrarna och därför kunna dras ut till sin fulla längd. På väggen över ritbordet har han Libergshyllor med facklitteratur

och tidskrifter. I lägenhetens andra, större del tillbringar Bisse Ekhagen sina kvällar, ensam eller i goda vänners lag. Gärna sitter han i sin bekväma fåtölj och njuter utsikten över Mälaren, och när han är färdig med kvällstidningarna och den senaste Wodehouse-romanen, kryper han till kojs i sin egenhändigt konstruerade vändsoffa, en modern variant av den gamla hederliga inventionssoffan, ehuru försedd med resårer både på sitt- och liggssidan. Bisse Ekhagen hoppas få ett patent på denna soffa, och vi kunna endast önska honom framgång i dessa hans planer. Det är så typiskt för honom att han utvecklar sin största energi just i uppgifter, som avse bästa möjliga vila och bekvämlighet. Han är den ende av de 8 lägenhetsinnehavarna, som låtit tapetsera sitt rum. Han har — för att erbjuda även sina ögon en behaglig vila — valt en tapet med små, tättställda rödbruna prickar, som tyckas mjuka upp väggytorna. Färghållningen stannar huvudsakligen inom ett brunt register, mot vilket främst den ljusgröna fåtöljen kontrasterar.

ARBETSPLATSEN i lägenhet 3, möblerad av A-B Jefta.

Totalkostnad 1.481:90 kr.

Möbler:

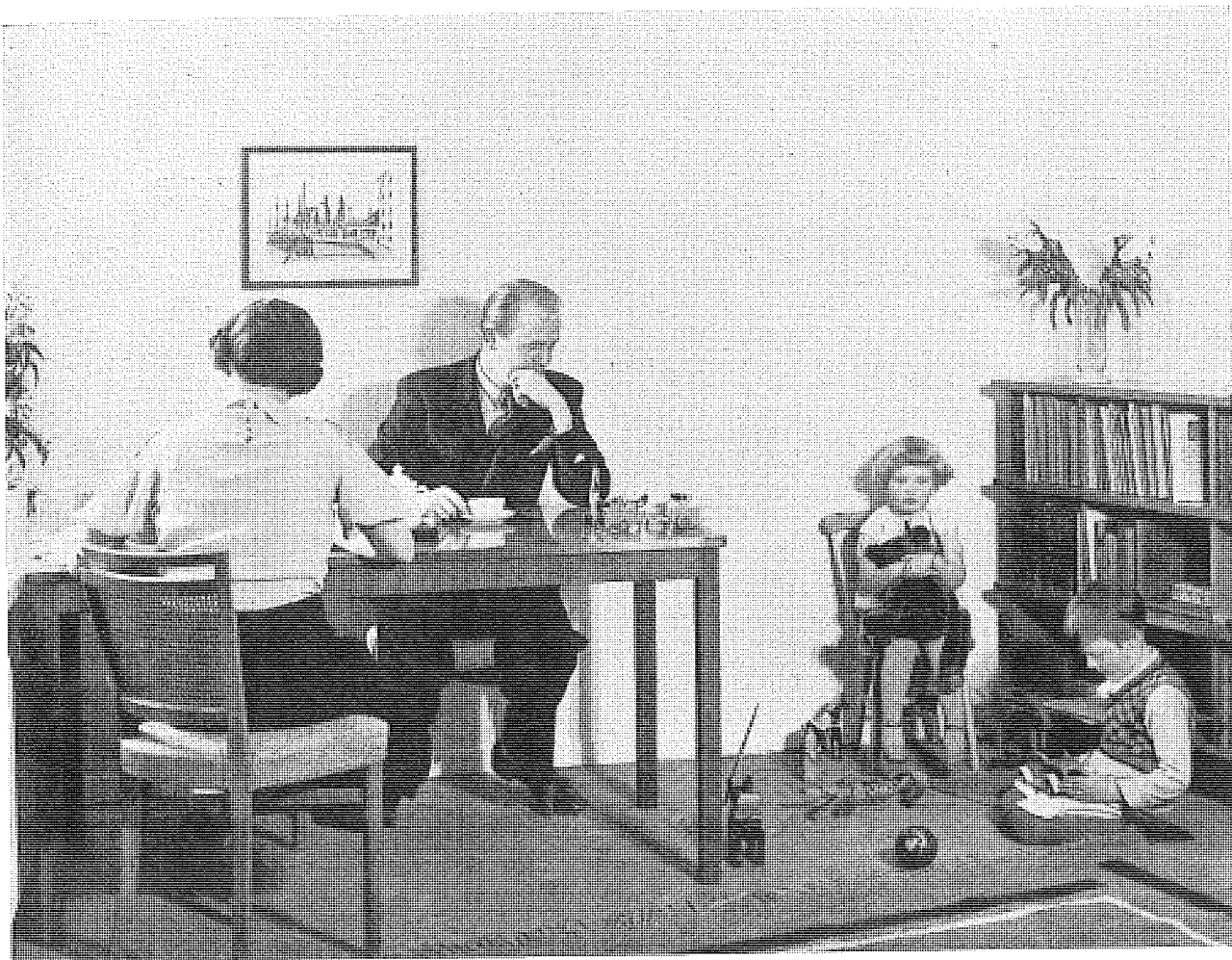
liggsoffa med två lösa pölar	
265:— kr., klädd med 3,50 m	
tyg à 8:50 kr.	294:70
fåtölj 185:— kr., klädd med	
3,30 m tyg à 7:50 kr.	209:80
stolar, björk med sjögrässits,	
4 st. à 16:50 kr.	66:—
ritbord med vändbar skiva ..	68:—
runt bord, furu	55:—
klaffbord, furu	75:—
hurts med 6 backar, furu (till	
ritbordet)	110:—
bokhyllor, 85 cm långa, 3 st. à	
8:— kr.	24:—
tidningshylla, furu	40:—
	<u>1.027:50</u>

Textilier:

gardiner 12,60 m tyg à 4:25	
kr., montering (skena) och	
sömlön 54:40 kr.	107:90
matta 2,5×2,5 m	200:—
	<u>307:90</u>

Armatyr:

taklampa	33:50
triplexpendel	68:—
golvstake, aluminiumskärm ..	45:—
	<u>146:50</u>

Lägenhet 4

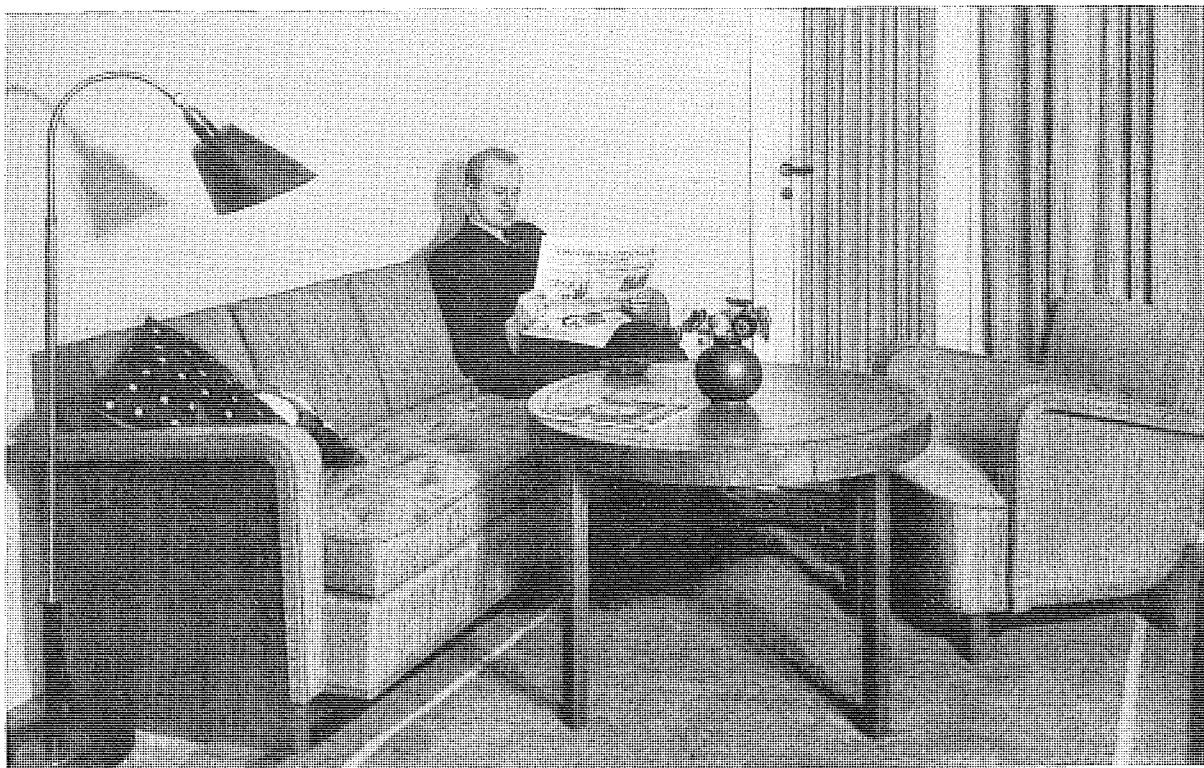
Innehavare: Tjänsteman C. Wilh. Johnson och kontoristen Frida Johnson.

Årsinkomst: 6.000:–. Årshyra: 1.100:–. Grundavgift: 1.375:–.

Utställare: David Blomberg.

Bland personalen på Svenska Konservfabrikens Stockholmskontor åtnjuta makarna C. Wilh. och Frida Johnsson ett stadgat anseende för ordentlighet och stark plikt känsla. De tjänstgöra bägge i bokföringsavdelningen, och det var över kon-

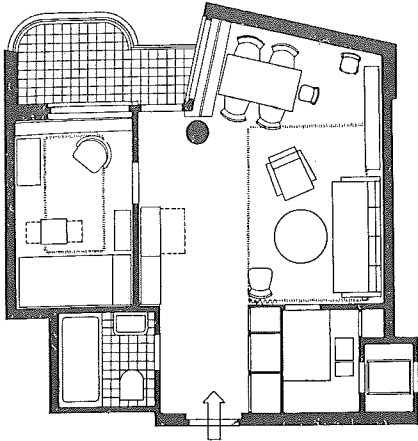
torsböckernas sifferlängder deras hjärtan mötte varandra. Där mötas de alltjämt varje dag, och det händer ibland, att de jämka pulpetstolarna närmare varandra för att i viskande ton resonera om sitt lilla hem och om barnen, den femårige

Lägenhet 4, möblerad av David Blomberg.

Jan Erik och lilla tvååringen Elisabet, kallad Bettan. Kamrer Berggren sticker emellanåt till dem en elak fråga om hur de trivas i det kollektiva paradiset, och det händer, att C. Wilh. går bet på repliken. Det är nämligen hans hemliga dröm att en gång kunna köpa en villa i Tureberg, och lägenheten i kollektivhuset betraktar han endast som ett övergångsstadium. Frida och han resonerade sig till att den betecknade en relativt god lösning av deras familjebekymmer. Eftersom de inte ha råd att hålla egen tjänare, valde de att överlämna de kära småttingarna till sakkunniga och pålitliga vårdarinnor i kollektivhusets barnavdelning. Men så fort de kommit hem efter kontorstidens slut, ta de upp barnen till sig för att njuta barnkammaridyllens alla förträningar i den lekvrå de ordnat i det ljusa hörnet mellan matbordet vid fönstret och bokhyllan på sidoväggen. Bettan är tyvärr litet klåfingrig på pappas böcker i bokhyllan bakom lekplatsen, men C. Wilh., som själv är en pedant, kan offra

timmar på att dressera henne till att låta bli dem. Så förflyta den lyckliga familjens aftnar under lek och pedagogisk iver, och när barnen återbördats till sköterskan, tillbringa makarna några kvällstimmar under högläsning och sömnad kring det runda soffbordet, där de på söndagarna se Fridas föräldrar på en kopp te. På slaget 10.30 bäddar C. Wilh. upp den med kungsblått tyg klädda soffan, där han sover om nätterna, medan Frida drar sig tillbaka till sitt lilla sovrum, på vars inredning hon nedlagt mycket intresse för att få den nätt och elegant. Väggarna har hon låtit måla i en äppelgrön ton, som hon anser stå vackert mot det ljus gulbruna askfaneret i möblerna. Makarna Johnssons borgerliga hemkänsla har gjort dem angelägna att få en gedigen och ståndsmissig prägel över både vardagsrum och sovrum och firman David Blomberg, där de beställt sina möbler, har gått deras önsknings till mötes.

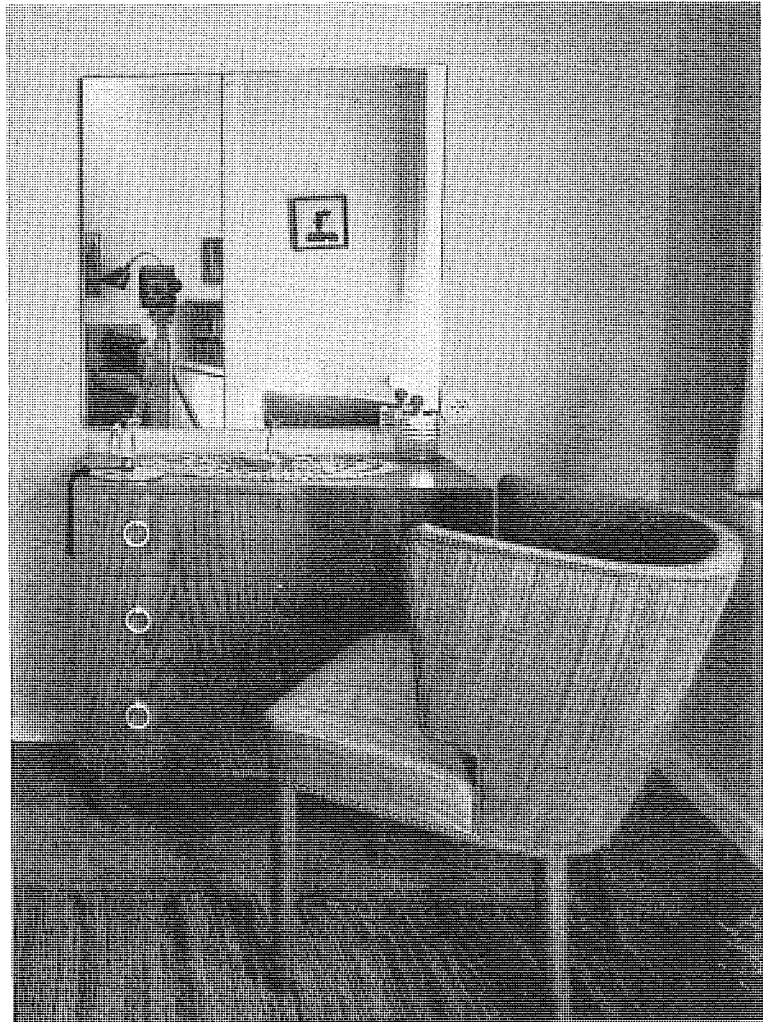
Totalkostnad 3.707:60 kr.

Möbler:

(rödbok i stora rummet, ask i lilla rummet)

soffa 420:— kr., klädd med 6 m tyg à 21:— kr.	546:—
chäslong 232:— kr., klädd med 5,50 m tyg à 19:— kr.	336:50
fätölj 98:— kr., klädd med 2 m tyg à 19:— kr.	136:—
fätölj 162:— kr., klädd med 3 m tyg à 21:— kr.	225:—
stolar, 5 st. à 75:— kr., klädda med 1,50 m tyg à 21:— kr.	406:50
barnstolar, björk, 2 st. à 5:— kr.	10:—
matbord	180:—
runt bord	150:—
litet bord	85:—
skåp med skrivklaff	247:—
skåp	198:—
byrå	177:—
litet skåp	150:—
bokhylla	157:—
spegel	57:—
	<hr/>
	3.061:—

DETALJ från sovavdelningen i lägenhet 4, möblerad av David Blomberg.

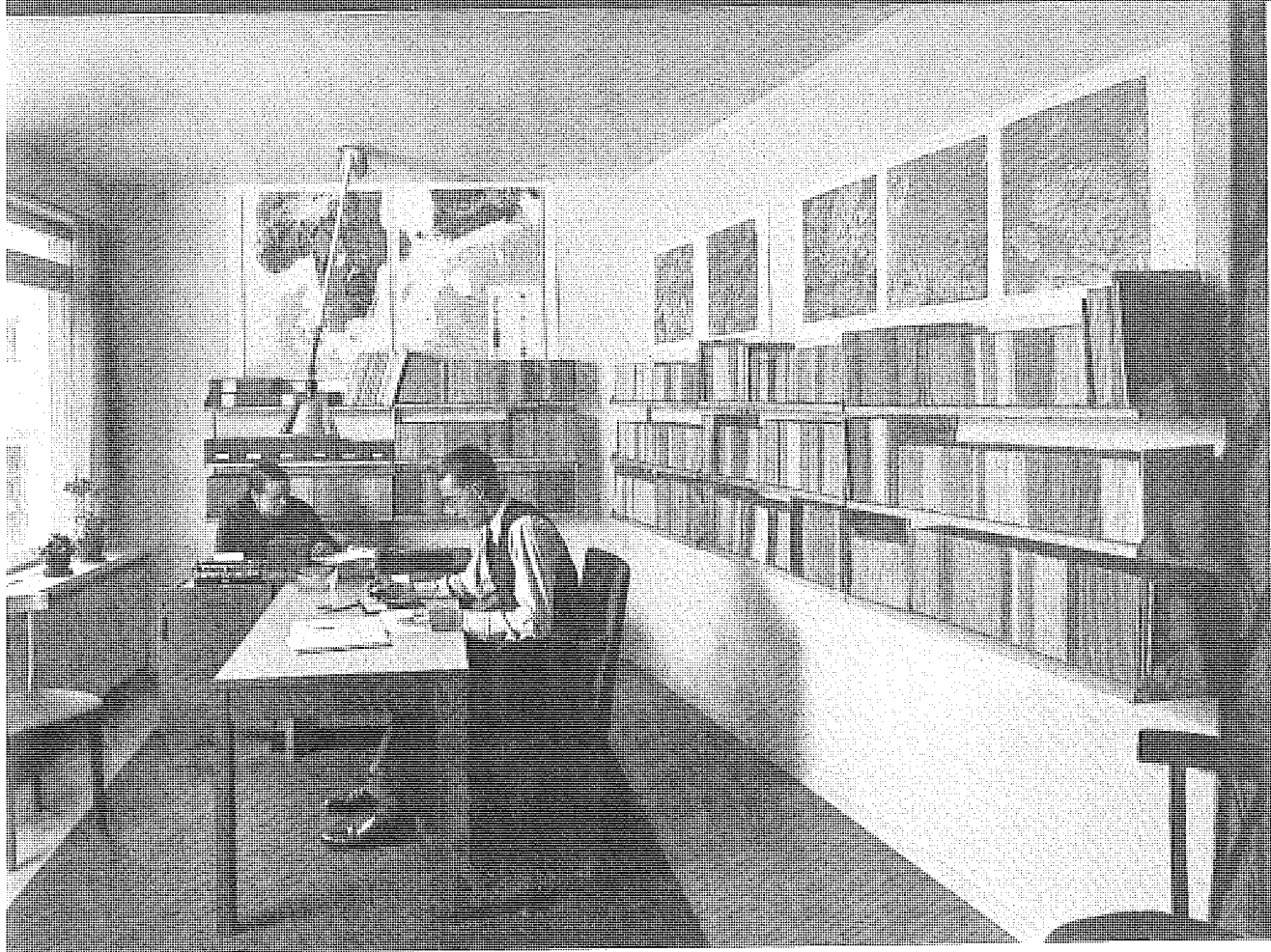

Textilier:

gardiner i stora rummet 12:50 m tyg à 2:50 kr., montering (skena) och sömlön 43:20 kr.	74:45
gardiner i lilla rummet 7,60 m tyg à 2:50 kr., montering (skena) och sömlön 25:90 kr.	44:90
draperi 5,60 m tyg à 15:50 kr., montering (skena) och sömlön 34:45 kr.	121:25
Tabergsmatta 2x3 m	222:—
matta 1x2 m	45:—
	<hr/>
	507:60

Armatur:

taklampa, stora rummet	48:—
taklampa, lilla rummet	28:—
läslampa	48:—
väggbelysning	15:—
	<hr/>
	139:—

Lägenhet 5

Innehavare: Docenten, fil. dr Sven Åhsberg.

Amanuensen, fil. lic. Margit Rendahl.

Årsinkomst: 12.000:—. Årshyra: 1.300:—. Grundavgift: 1.680:—.

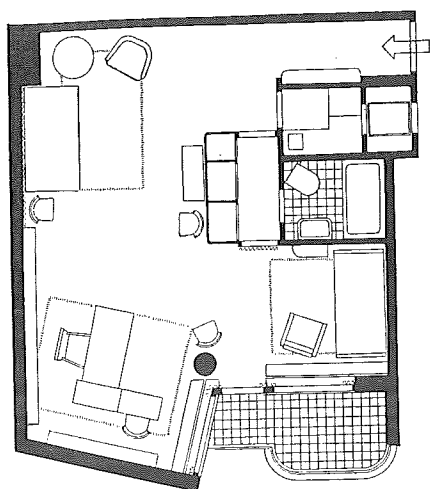
Utställare: Firma Elsa Gullberg.

När docenten vid Stockholms högskola, nationalekonomen Sven Åhsberg, i slutet av april detta år ingick borgerlig vigsel med amanuensen i Socialstyrelsen, fil. lic. Margit Rendahl, överenskommo makarna vid sin bröllopsmiddag, vilken avåts på tu man hand, att de icke skulle ha några barn under de närmaste fem åren utan helt ägna sig åt sina gemensamma studier av befolkningsfrågan och åt umgänget med det starkt intellektuellt betonade kamratgänget från högskoleåren. Det bör kanske genast framhåvas, att makarna endast motvilligt underkasta sig denna äktenkapliga restriktion, som redan på en av lysningsdagarna i skarpa ordalag utdömdes av docentens

gamla studiekamrat, prof. Gunnar Myrdal, men d:r Åhsbergs förhoppning på en professur och fru amanuensens utsikter till en hedrande befordran kräva denna uppoffring. För att undgå alla triviala hushållsbekymmer valde de nygifta en lägenhet i kollektivhuset och anmodade fru Elsa Gullberg att möblera den på så sätt, att deras studieintressen blevo tillgodosedda i inredningen. Docenten har ett skrivbord för bearbetning av sina skrymmande excerptsamlingar, och fru amanuensen renskriver sin doktorsavhandling vid ett litet skrivmaskinsbord, vilket står i vinkel mot makens. Denna arbetsplats omgives av Libergshyllor på ytter- och sidovägg, och över hyllorna

Ha makarna fäst ett antal ekonomiska kartblad, som de ständigt måste ha tillgång till. I utrym- met innanför balkongen har frun sin sovplats, och där inta makarna också sin frukost, när inte årstiden tillåter dem att flytta ut på balkongen — middagen äta de däremot vanligen i restau- rangen. Den andra sovplatsen befinner sig i stora rummet, och den kan användas som bekväm sitt- möbel vid de rätt talrika tillfällena, då makarna samla sina studiekamrater till hetsiga national- ekonomiska debatter vid en kopp te eller en lätt- grogg. Makarna Åhsberg-Rendahl förakta av princip allt konventionellt umgängesliv, och

några representativa synpunkter skulle därför inte få dominera vid möbleringen. Men från sina barndomsår i en välbeställd sörmländsk präst- gård bevarar fru amanuensen ett starkt, måhän- da något romantiskt intresse för textilier (prost- innan Rendahl var berömd i socknen för sina vackra mönster till mattor och duktyg), och detta förklarar, att det lilla intellektuella hemmet har en ganska rik textil utrustning. Mattorna äro hållna i dämpade toner, stolarna äro klädda med högrött tyg, en fåtölj med blommig chintz och dyschatellen har ett turkosblått överkast. Väggar- na helvita.

Textilier:

gardiner, 10,75 m tyg à 3:75 kr., montering (stäng med kulor och ringar) 24:50 kr. draperi 2,25 m tyg à 14:— kr., montering (skena) och söm- lön 58:— kr. draperi "Viggarna" bakom ducharrell, med montering (skena) nöthärsatta 1,2×2,5 m

flossamattor, 1,3×1,8 m, 2 st. à 120:— kr. 240:—
759:50

64:50

Armatyr:

90:— takbelysning 19:—
golvvstake med reflektorskål
64:— kr., skärm 20:— kr. 84:—
265:— triplexpendel 68:—
100:— spegelbelysning 6:—
177:—

Totalkostnad 3.192:30 kr.

Möbler:

ducharrell, alm, 150:— kr., klädd med 2,60 m tyg à 22:— kr. 207:—
säng, alm, med resår- och tagel- madrass 210:— kr., löst överdrag 8 m tyg à 3:75 kr. 240:—
länstol, lackerad, 150:— kr., klädd med 3,50 m blommig chintz à 6:— kr. 171:—
länstol 185:— kr., klädd med 3,50 m rött tyg à 19:50 kr. 250:—
skrivstol, alm, 70:— kr., klädd med 1,40 m tyg à 19:50 kr. 97:30
stolar, alm, 4 st. à 55:— kr., klädda med 1,20 m tyg à 19:50 kr. 242:—
thébord, mahognyskiva och metallunderrede 85:—
skrivbord, alm, med 3 lådor .. 200:—
skrivmaskinsbord, ek, med in- fällningsanordning för skriv- maskin 188:—
sänghylla, valnöt 33:—
skåp, alm 350:—
bokhyllor, 3 st., längd 2 m, 3 st., längd 3,5 m 192:50
2.255:80

Lägenhet 6

Innehavare: Korrespondenten, löjtn. Erik Widgren och avdeln.-chefen Lisbet Widgren.

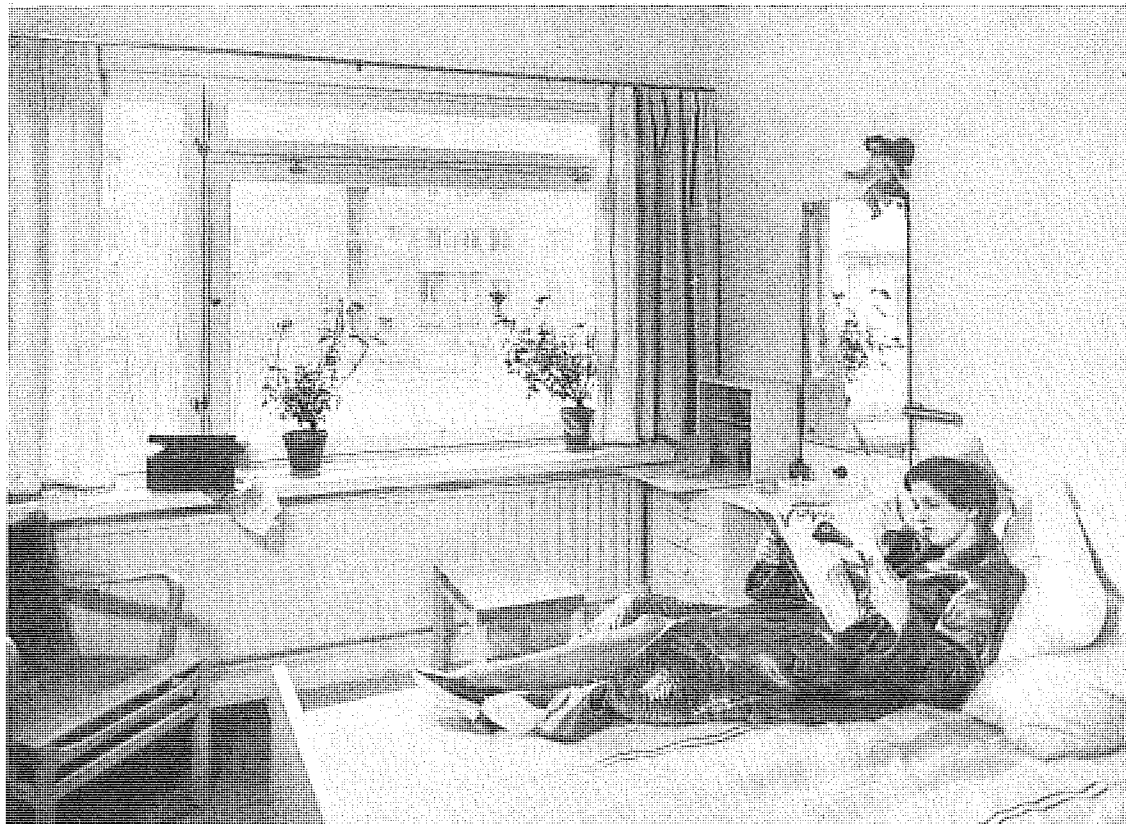
Årsinkomst: 10.000:–. Årshyra 1.300:–. Grundavgift 1.680:–.

Utställare: Martin's, Linnégatan 13.

Inredare: Karl H. Martin och Elias Svedberg.

Det må inte anses indiskret, om man förutskickar, att inga som helst illusioner om en tomtebo-lycka på tu man hand äventyrades, då korrespondenten i A-B Nordisk Export, löjtnant Erik Widgren, för tre år sedan förenade sina öden med chefen för kappavdelningen i modefirman Vogue, fröken Lisbet Gerhard. Vad de bägge kontrahenterna önskade sig av livet, var huvudsakligen en elegant och angenäm samvaro, endels sinsemellan — de träffas ju nästan uteslutande på eftermiddagen — och endels med sina goda vänner, vilka i hög grad värdesätta god mat, god dryck, roliga anekdoter och ett parti bridge, system Culbertson. När makarna anmodade ar-

kitekt Elias Svedberg i inredningsfirman Martin att skapa en idealisk vardagsmiljö åt dem, voro de alltså angelägna att framhäva det behagliga familjeumgänget såsom en huvudfaktor vid möbleringen. Följaktligen lades stor vikt på sällskapslivets agremanger. En lång vinklesoffa, klädd med lindgrönt ylletyg, erbjuder grupperingsmöjligheter för spelpartier och konversationsgång. När fru Widgren efter supén i matvrån vid spisen får det infallet att improvisera ett s. k. kavajskutt, röjer man lätt och lustigt undan möblerna ute på golvet och hemfaller obehindrat åt de rytmiska lockelserna i en hot jazz. Familjen Widgren bekänner gärna, att den äger estetiska

intressen, vilket framgår av att den placerat inte mindre än två oljemålningar i vardagsrummet. I den moderna helheten har man också smugit in några äldre pjäser, som hr Widgren ärvt efter en moster i Arboga och som ställts upp på familjens lilla bokhylla, monterad direkt på väggen och begränsad av en skrivbordsklaff, där fru Widgren signerar Vogue-firmans nyårshälsningar till kunderna på kappavdelningen. Koloriten i rummet, som har beuvita väggar, får sina accenter av den mörkbruna jakarandan samt av

de ljusa, blommiga crétonnerna i fåtöljerna och av de varmgula gardinerna.

Även i sovrummet har herrskapet Widgren tillvaratagit sina representationssynpunkter på familjelivet. Där utgör följaktligen dubbelsängen en central möbelpjäs, som helt dominerar interiören med dess prägel av borgerligt respektabel sängkammare. Sängen har ett randigt överkast i vitt och lavendelblått, och stolarna äro klädda med blå sammet. Även väggarna ha en ljust blå ton.

Totalkostnad 3,937:65 kr.

Möbler:

- dubbelsäng, lackerad, 393:— kr., klädd med 2,85 m tyg à 20:— kr. 450:—
- hörnsoffa (2 st. soffor och hörnfåtölj) 700:— kr., klädd med 10,70 m tyg à 19:50 kr. öronlappsfåtölj 260:— kr., klädd med 4 m tyg à 16:50 kr. 326:—
- fåtölj, lönn, 60:— kr., klädd med 1 m tyg à 16:— kr. .. 76:—
- stolar, ben av jakaranda, 5 st. à 49:— kr., klädda med 5 m tyg à 16:50 kr. 327:50
- taburetter, lönn, 2 st. à 21:— kr., klädda med 0,50 m tyg à 16:— kr. 50:—
- toalettbyrå, lackerad 125:—
- byrå, lackerad 125:—
- sideboard, jakaranda 275:—
- bokhylla m. sekretär, lackerad 125:—
- hylla, lackerad 25:—
- matbord, jakaranda 120:—

- soffbord, alm 125:—
- satsbord, alm 100:—
- spegel 30:—

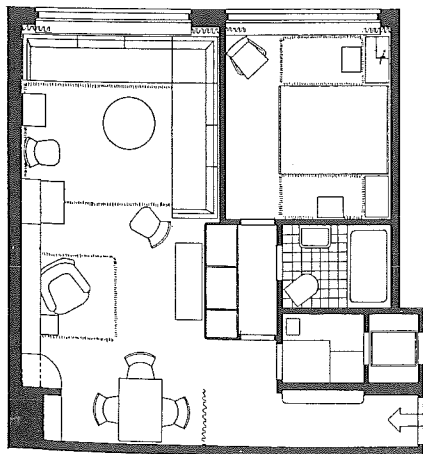
Textilier: 3.188:15

- gardiner i vardagsrum 3,10 m tyg à 12:— kr., montering (stång) 7:50 kr. 44:70
- gardiner i sovrum 4,60 m tyg à 9:50 kr., montering (stång) 7:50 kr. 51:20
- draperi 4,80 m tyg à 12:— kr., montering (stång) 6:— kr. 63:60
- matta 2×3 m 198:—
- matta 1,60×1,40 m 125:—
- mattor, 2 st. 1,40×0,80 m à 35:— kr. 70:—

Armatyr: 552:50

- ljusramp 36:—
- bordslampa 18:—
- vägglampor, 3 st. à 25:— kr. 75:—
- sängbelysning, 2 st. à 14:— kr. 28:—
- glasplafond 40:—

197:—

Lägenhet 7

Innehavare: Expediten, fröken Mabel Andersson.

Årsinkomst: 2.000:—. Årshyra: 600:—. Grundavg. 76+:—.

Utställare: A-B G. A. Berg.

För sex år sedan ansåg sig rektorn för Kungsholms kommunala mellanskola kunna ge de bästa lovord åt eleven Mabel Andersson både för hennes kunskaper och hennes ordningssinne. Han var tydligen en människokännare, ty fröken Mabel har i alla avseenden visat sig motsvara hans värdesättning under de gångna åren, då hon varit anställd som expedit i Nilsson och Warburgs herrekipering. Fröken Mabel representerar de bästa egenskaperna hos den unga självförsörjande kvinnogenerationen, och för kollektivhuset är det ett nöje att räkna henne bland sina hyres-

gäster. Hon är pliktrogen i sin tjänst och röjer en instinktiv kvinnlig charm i sin behandling av kunderna samtidigt som hon är mycket ekonomisk och mån om att skapa trevnad omkring sig med mycket begränsade medel. Då hon vände sig till möbleringsfirman G. A. Berg för att få sin lilla blygsamma lägenhet inredd, gav hon firman klara och kloka direktiv. Kostnaden måste begränsas mycket strängt och möbleringen måste tjäna hennes speciella behov. Hon ville ha ett arbetsbord, en sovplats och några praktiska förvaringsmöbler. Alltså fick hon en ottoman med

grönt sammetsöverkast, under vilket den färdigbäddade sovplatsen döljer sig, en byråliknande pjäs för kläder och linne, ett bord med mångsidig användbarhet, en bokhylla med klaffskåp nedtill, en bekväm fåtölj, klädd med rödblommig chintz, och ett par stolar samt ett litet hyllskåp för sysaker och andra behovsgrejor. Gardiner, draperier och annan textil utstyrsel sydde hon själv. För gardinerna valde hon konstsilke och för lampskärmen vitt linne, som hon prydde med en bård av grönt ullgarn. Sin pyjamas sticker

hon in i en liten rund chinzkudde med blixtlås. Det hela är prydligt och nätt och har ett visst flicktäckt behag i all sin enkelhet. Förvaringsmöbler och bord äro utförda i cellulosalackerad björk (de mest utsatta detaljerna äro dock mörkbetsade). En vit trasmatta i gåsögonmönster breder ut sig framför ottomanen. Väggarna gå i ljusgrönt. När fröken Mabel någon gång känner sig alltför ensam och betryckt, spelar hon en schlagger på sin resegrammofon.

Totalkostnad 859:72 kr.

Möbler:

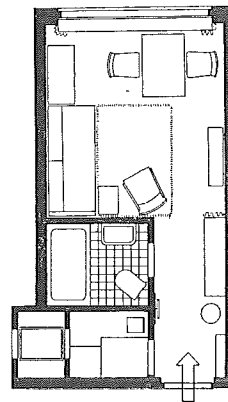
(björk)	
ottoman 166:— kr., klädd med	
7,5 m tyg à 15:80 kr.	284:50
fåtölj 37:50 kr., klädd med 2,2	
m tyg à 7:— kr.	52:90
stolar, 2 st. à 19:50 kr., klädda	
med 1 m tyg à 10:50 kr. ...	49:50
bord med klaff och lådor ...	87:—
litet bord	16:50
byråskåp	100:—
bokhylla med underskåp	58:—
spegel	60:—
	<hr/>
	708:40

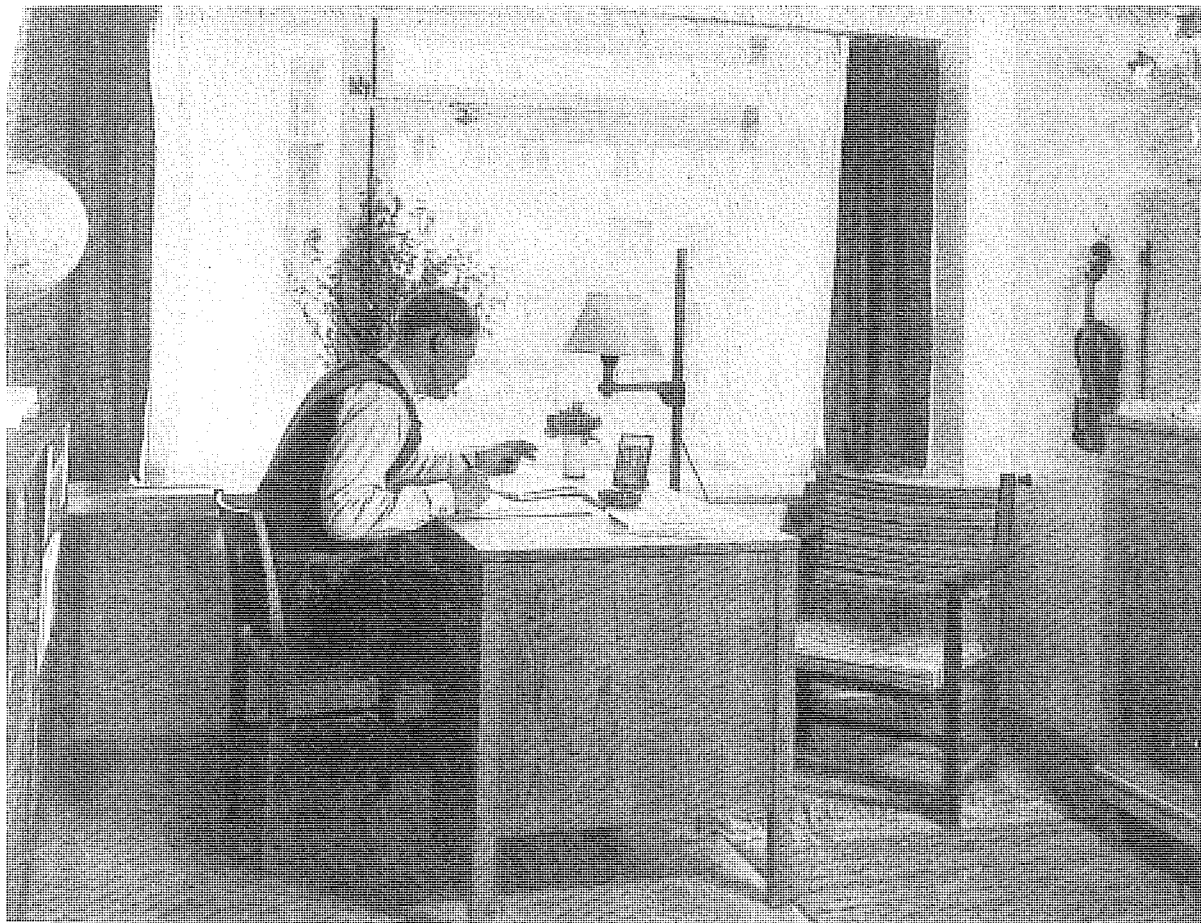
Textilier:

gardiner, 6 m tyg à 4:25 kr.,	
montering (mässingsstång)	
8:— kr.	33:50
draperi 5,50 m tyg à 2:75 kr.,	
montering (skena) 7:20 kr.	22:32
matta	43:50
	<hr/>
	99:32

Armatyr:

taklampa	34:—
bordslampa	18:—
	<hr/>
	52:—

Lägenhet 8

Innehavare: Måleriarbetaren Helge Holmberg.

Årsinkomst: 3.000:—. Årshyra: 500:—. Grundavg. 612:—.

Utställare: Carl Malmsten.

Måleriarbetaren Helge Holmberg har bett oss understryka, att han ingalunda, såsom det vid något tillfälle uppgivits, fått sin folkhögskoleutbildning vid Brunnsvik. Däremot var det i Sigtunastiftelsens folkhögskola, som hr Holmberg genomgick en vinterkurs åren 1928—29. Alltifrån sina uppväxtår på faderns lilla hemman i Stöde socken i Medelpad känner han en stark samhörighet med svensk bondekultur, även om han sedermera genom sin yrkesutövning kommit att ställa sig solidarisk med arbetarklassen och hela dess strävan efter fördjupad individuell kultur på ra-

dikal grundval. Redan i Sigtuna stiftade hr Holmberg bekantskap med arkitekt Carl Malmsten, som då ledde en slöjdkurs i staden, och när han nyligen hyrde en liten lägenhet i kollektivhuset, hade han glädjen att få påräkna arkitekt Malmstens hjälp vid inredningen av denna moderna ungarlarskula. Hr Holmberg begär varken komfort eller lyx. Han duschar varje dag, morgonpigga och nyter, i ett diminutivt toaletterum, efter att ha stigit upp ur sin enkla och kyska bädd, vilken även tjänstgör som soffa. Hr Holmberg är studieledare i en sociologisk bildningscirkel och sam-

Totalkostnad 844:30 kr.

Möbler:

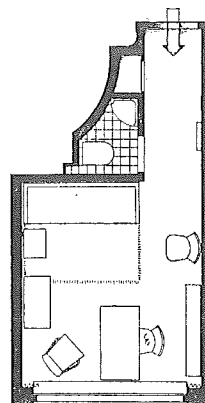
(furu)	
säng 160:— kr., klädd med 2,10 m tyg à 17:— kr.	195:70
länstol "Hängsits" 45:— kr., klädd med 1,20 m tyg à 9:— kr.	55:80
stolar, 2 st. à 22:— kr., klädda med 1 m tyg à 3:50 kr. ...	47:50
skrivbord med 1 hurts (5 lådor)	120:—
fällbord	45:—
skänk "Stolpe" 100:— kr., med hylla 20:— kr.	120:—
bokhyllor, 2 st. à 40:— kr. ...	80:—
	<u>664:—</u>

Textilier:

gardiner, 3 m tyg à 3:50 kr., draggardiner 3 m tyg à 0:60 kr., montering (skena med glidkullor) 8:— kr.	20:30
matta	80:—
	<u>100:30</u>

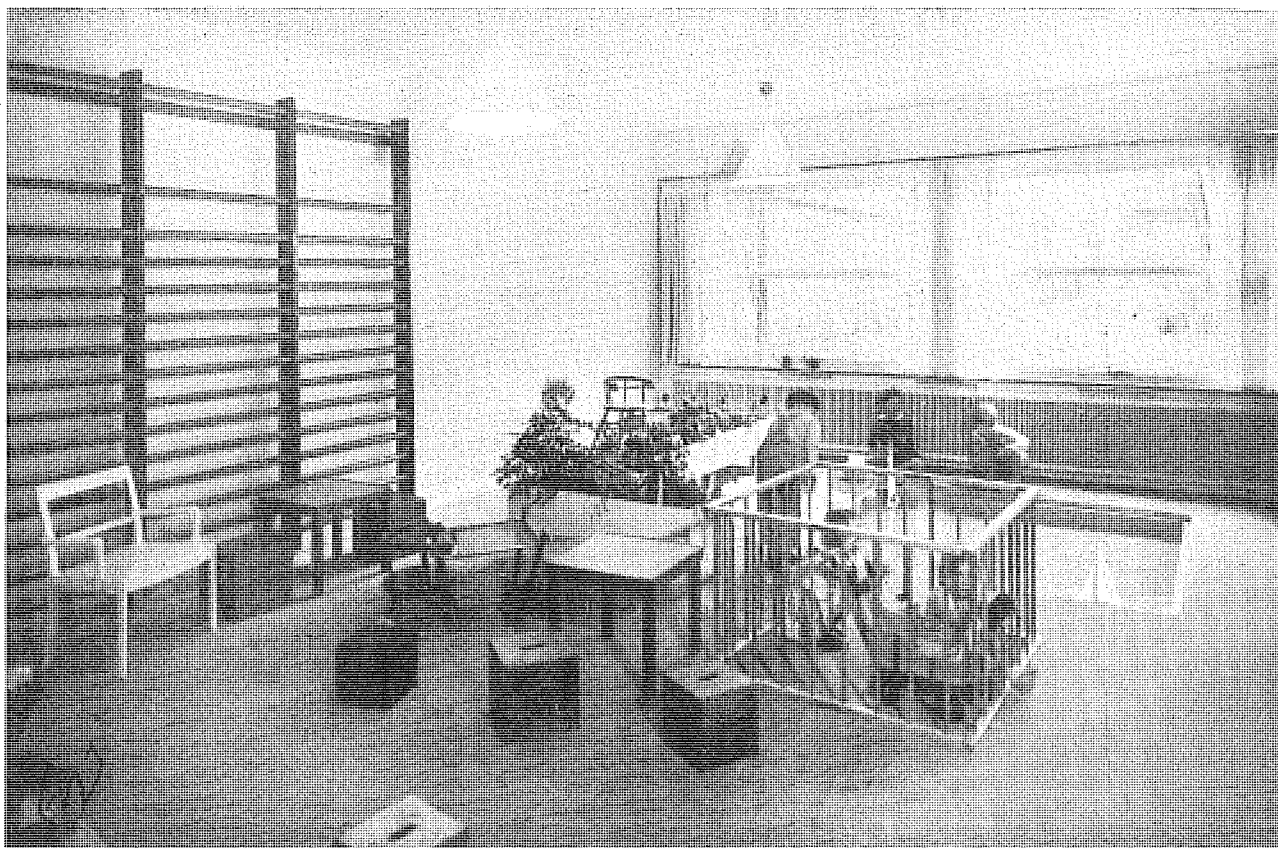
Armatyr:

takskärm	5:—
golvlampa	40:—
bordslampa	35:—
	<u>80:—</u>

lar en gång i månaden dess mest energiska deltagare till ett anspråkslöst samkväm i sin bostad). Så snart hr Holmberg slutat sitt arbete för dagen, borstar han av sig och ömsar kläder i entrén, varefter han hastigt inmundigar sin middag vid bardisken i kollektivhusets restaurang — och när måltiden är överstökad, ägnar han en timme åt sin hobby, violinspelet, varefter han under resten av kvällen bedriver studier i samhällsvetenskap. Det präktigt folkliga i hans kynne kommer till uttryck i valet av möbeltyper och material: det

är bastanta men ändå svenskt gratiösa pjäser i furu med klädsel av hemslöjdstyger. Den brunbetsade furun ger det dominerande färginslaget. Stolarna ha klädsel av randigt bomullstyng i blått och vitt, sängen har en mörkbrun madrass och bomullsgardinerna äro röda. En av kollektivhusets hyresgäster har påpekat, hur harmoniskt herr Holmbergs traditionalistiska hentrevnad kunnat infogas i ett så typiskt modernt bostads-komplex.

INTERIÖR av barnavdelningen.

Barnavdelning och Restaurang

BARNAVDELNINGEN

är inrymd i bottenvåningens borte del. Den har utgång både till gatan och den planterade gården i kvarteret Fågelbärsträdet och står genom trappa och hiss i förbindelse med lägenheterna. Här har ni alltså de kollektiva barnens paradiset! Håll med om att det är en idealisk barnkammare, stor, ljus och luftig, lätt att hålla ren. Här finns sandhög och plaskdamm av skimrande grönt kakel, här finns ribbstolar och en liten teaterscen med en fond av blå linoleum, där de små aktörerna själva kunna rita sina dekorationer, och här finns hyllor fulla med leksaker och stadiga bord och stolar, som man kan bygga präktiga och färgglada hus

med. För att nu inte tala om sovrummen för babies och koltbarn, tvätt- och torkrummen, mjölkköket och de näpna, diminutiva toaletterna. Under sommarhalvåret och på vackra vinterdagar åker hela herrskapet upp på takterrassen, där det också finns sandhög och plaskdamm och gymnastikgrejor och t. o. m. en friluftsdusch. Barnavdelningens möbler äro ritade och levererade av firma Futurum. Akvarium från Axel Cohus Fågel-, bur- och fröhandel. Leksaker från Otto Dahlins Slöjdaffär.

Det är meningen att kollektivhusets barn skola leva ett muntert liv, känna sig fria och morska men samtidigt lära sig ta hänsyn till varandra och bli riktiga små medborgare, medan pappa

INTERIÖR av barnavdelningen.

och mamma sköta sitt jobb var och en i sin stad. Kollektivhusets barnkammare står under uppsikt av d:r Alfhild Tamm, den kända barnpsykologen, och den dagliga ledningen handhas av en specialutbildad pedagog, fröken Greta Lundberg, som vid sin sida har bl. a. en utbildad barnsköterska. Ett isoleringsrum en trappa upp kommer att efter utställningens slut stå i beredskap för sjukdomsfall inom den lilla kolonin.

RESTAURANGEN

— som även i fortsättningen blir tillgänglig för allmänheten — har två avdelningar: dels en bar, vid vars teak-klädda rödboksdisk man kastar i sig maten i flygande fläng på väg till eller från

arbetsplatsen, dels en mera bekväm avdelning, där man spisar i godan ro vid små dukade bord av rödbok och i fåtöljer med sitsar av peddingrotting. Här finns också i en vrå ett större runt bord, där man kan dricka sitt kaffe och läsa tidningar. T. h. vid entrén finnas telefonlytt, kapprum och toalett. Den lösa inredningen har levererats av N. K., det stora draperiet av fru Marie-Louise Idestam-Blomberg i firma Futurum och baren av snickarmästare Georg Ryman. T. v. om restaurangen ligger centralköket. Det är inte stort men väl disponerat och rikligen utrustat med all modern teknisk komfort. Härifrån serveras maten såväl till restaurangen som till lägenheterna, dit den dirigeras genom fyra mathissar.

INTERIÖRER av restaurangen.

